

**ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА ТА ПРОЦЕСУ НА
СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО
ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ**

Інна Олександрівна Бережна – студентка II курсу факультету № 6
Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий керівник: **Людмила Михайлівна Соловійова** – старший
викладач кафедри юридичних дисциплін Сумської філії Харківського
національного університету внутрішніх справ

**ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ОГЛЯДУ ЖИТЛА ЧИ ІНШОГО
ВОЛОДІННЯ ОСОБИ БЕЗ ЗГОДИ ВЛАСНИКА**

Кримінальне судочинство завжди було ефективним засобом захисту конституційних прав і свобод людини. Однак воно також може бути джерелом підвищеної небезпеки як для окремої людини, так і для суспільства в цілому, коли порушується або не виконується. Відтак, виникає нагальна потреба у дослідженні процесуального порядку проведення окремих слідчих дій, визначення їх сутності та завдань, які вони можуть вирішувати.

Значна частина слідчих дій проводиться у житлі чи іншому володінні особи й дослідження кримінальних процесуальних правовідносин, що виникають під час проведення огляду житла та іншого володіння особи у кримінальному провадженні України є доволі актуальним.

Метою дослідження є узгодження процесуально-правових основ проведення огляду житла та іншого володіння особи без її згоди на дану слідчу дію в сучасних умовах кримінального провадження України.

Значний внесок у розробку даної теми внесли такі провідні правники, як Б. Т. Безлепкін, А. В. Белоусов, В. В. Гевко, В. А. Глазков, А. П. Глушко, В. А. Дашко, Е. О. Дідоренко, Є. А. Доля, І. М. Доронін, С. Ю. Ільченко, В. А. Колесник, Є. Г. Коваленко, С. С. Кирпа, А. О. Ляш, В. Т. Маляренко, М. А. Погорецький, Є. Д. Скулиш.

Відповідно до статті 237 Кримінального процесуального кодексу України, огляд – це слідча дія, що полягає у безпосередньому сприйнятті зовнішніх ознак матеріальних об'єктів з метою виявлення та фіксації відомостей щодо обставин вчинення кримінального правопорушення. Мета огляду – виявлення відомостей щодо обставин вчинення кримінального правопорушення [2].

Огляд житла чи іншого володіння особи має проводитись, як правило, за згодою відповідної особи. Без згоди власника житлового приміщення, у примусовому порядку, огляд житла проводиться за вмотивованим рішенням слідчого судді, а також лише у невідкладних випадках, пов'язаних із врятуванням життя людей та майна чи з безпосереднім переслідуванням осіб, які підозрюються у вчиненні злочину. У такому разі у протоколі огляду обов'язково зазначають причини, що обумовили проведення огляду без постанови слідчого судді.

Тоді прокурор, слідчий за погодженням із прокурором зобов'язаний невідкладно після здійснення таких дій звернутися із клопотанням про проведення огляду до слідчого судді, який розглядає таке клопотання згідно з вимогами статті 234 КПК, перевіряючи, крім іншого, чи справді були наявні підстави для проникнення до житла чи іншого володіння особи без ухвали слідчого судді. Якщо прокурор відмовиться погодити клопотання слідчого про обшук або слідчий суддя відмовить у задоволенні клопотання про огляд, встановлені внаслідок такого огляду докази є недопустимими, а отримана інформація підлягає знищенню.

У разі проведення огляду за постановою слідчого судді – така постанова оголошується під розписку особі, в житлі чи іншому володінні якої проводиться огляд.

Огляд доцільно проводити в присутності понятих. Винятками є випадки застосування безперервного відеозапису ходу проведення відповідної слідчої (розшукової) дії. Огляд житла чи іншого володіння особи здійснюється з обов'язковою участю не менше двох понятих незалежно від застосування технічних засобів фіксування відповідної слідчої (розшукової) дії. При огляді житлового приміщення чи іншого володіння особи в примусовому порядку копія протоколу огляду має вручатись особі, у володінні якої проводився огляд [3].

Слід звернути увагу, що в ст. 30 Конституції, ст. 13 КПК зазначено: 1) не допускається незаконне проникнення до житла чи до іншого володіння особи; 2) не допускається в них незаконний огляд; 3) не допускається в них незаконний обшук, інакше як за вмотивованим рішенням суду. Крім того, виходячи з вимог статей 31 та 32 Конституції, які реалізовані в чинному КПК, не допускається незаконне проникнення до житла чи до іншого володіння особи з метою: 1) виїмки; 2) зняття інформації з каналів зв'язку; 3) застосування інших технічних засобів отримання інформації. Таким чином, не допускається проникнення до житла чи до іншого володіння особи, проведення в них огляду чи обшуку, інакше як за вмотивованим судовим рішенням, крім випадків, передбачених КПК (ст. 13 КПК). Аналіз норм Загальної декларації прав людини, Європейської конвенції, Міжнародного пакту про громадянські та політичні права, а також справ, розглянутих Європейським судом, дає підстави стверджувати, що з точки зору міжнародно-правових актів законними можна вважати обмеження права на недоторканність житла,

якщо: 1) вони мають правову основу; 2) їхні цілі є пропорційними (відповідними) шкоді, яка ними заподіюється; 3) діють тимчасово; 4) під час їх застосування не допускається будь-яка дискримінація; 5) є підконтрольними суду; 6) не застосовуються до кола абсолютно недоторканих прав і свобод; 7) про їх введення інформується світове співтовариство; 8) паралельно з ними існує механізм поновлення незаконно порушених прав та свобод; 9) у законі передбачена можливість їх оскарження [1].

Отже, законодавча регламентація порядку проведення огляду житла чи іншого володіння особи є недосконалою, і призводить насамперед до відсутності врегульованого законом порядку виконання такої дії уповноваженим суб'єктом кримінального процесу та потребує подальшого удосконалення.

Література

1. Конституція України. Електронний ресурс – Режим доступу: <<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>>. – Загол. з екрану. Мова укр.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України Електронний ресурс – Режим доступу: <<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>>. – Загол. з екрану. Мова укр.
3. Електронний ресурс – Режим доступу: <http://4vuz.com.ua/book_24_glava_272_Stattja_237._Ogljad.html>. – Загол. з екрану. Мова укр.

Аліна Леонідівна Коваленко – студентка II курсу Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий керівник: **Марина Олександрівна Колесник** – старший викладач кафедри юридичних дисциплін Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ

ТОРГІВЛЯ ЛЮДЬМИ ЯК ГЛОБАЛЬНА ПРОБЛЕМА СУЧАСНОГО СВІТУ

Свобода людини є однією з головних цінностей сучасного цивілізованого суспільства, а забезпечення недоторканності свободи особи – однією з головних функцій держави. Проте, незважаючи на цей постулат, глобального поширення набуває злочин, який має багато назв – «біле рабство», «торгівля людьми», «контрабанда людьми». За оцінками експертів, щорічно 1-2 млн. людей стають «живим товаром» [1].

На жаль, існування даного феномену не оминуло нашу державу. Наприкінці ХХ сторіччя з його проявами зіткнулась і Україна. З України людей вивозять до Європи, Росії, Туреччини, частково вона виступає